

Φιλολογικό Μνημόσυνο στη μνήμη
Μιχαλάκη Τριανταφυλλίδη
πρώην Γενικού Εισαγγελέα και Προέδρου Ανωτάτου Δικαστηρίου.
Χαιρετισμός Χρίστου Αρτεμίδα,
Προέδρου Ανωτάτου Δικαστηρίου.

(12.5.08 -7:30 μ.μ. – αίθουσα εκδηλώσεων τράπεζας Κύπρου.)

Πέρασαν πάνω από δύο έτη αφότου μας άφησε ο Μιχαλάκης Τριανταφυλλίδης. Δεν είναι όμως αργά για να τον φέρουμε στη μνήμη μας. Γι' αυτό και είναι επαιητή η πρωτοβουλία του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου να οργανώσει αυτή την εκδήλωση θύμησης του.

Ο Μιχαλάκης Τριανταφυλλίδης ήταν πολυσχιδής προσωπικότητα με πολύπλευρη προσφορά η οποία περιλάμβανε, εκτός από το βασικό τομέα της απονομής της δικαιοσύνης, και καρποφόρα κοινωνική-φιλανθρωπική δράση. Είχε επίσης άμεση εμπλοκή στις τραγικές πολιτικές εξελίξεις του

τόπου μας από την ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας το 1960. Η ανάμειξη του βέβαια στο πολιτικό περιβάλλον ήταν με την ιδιότητα του συμβούλου του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας και των εκάστοτε συνομιλητών στις προσπάθειες για εξεύρεση λύσης του Κυπριακού προβλήματος. Η κοινωνική όμως προσφορά του Μιχαλάκη Τριανταφυλλίδη συνεχίστηκε μέχρι το τέλος της ζωής του. Οι φιλανθρωπικοί οργανισμοί τους οποίους άοκνα και με κέφι υπηρέτησε επί της θητείας του προόδευσαν και εκσυγχρονίσθηκαν, με καλύτερο ίσως παράδειγμα η Σχολή Τυφλών. Η προσφορά του διαχεόταν γνήσια από μια εσώτερη ψυχική διάθεση γιατί πίστευε στη βοήθεια προς τον συνάνθρωπο, χάρισμα που αποδείκνυε καθημερινά με την έμφυτη γενναιοδωρία του. Για τις ιδιότητες όμως αυτές του συνόλου της προσωπικότητας του Μιχαλάκη Τριανταφυλλίδη και για το πολύπλευρο έργο του θα μιλήσουν οι διακεκριμένοι φιλοξενούμενοι καθηγητές Συνταγματικού Δικαίου και

Βουλευτές της Βουλής των Ελλήνων, Ευάγγελος Βενιζέλος και Γιώργος Παπαδημητρίου, και οι δικηγόροι Πόλυς Πολυβίου και Χρίστος Τριανταφυλλίδης, ο τελευταίος προσφιλής υιός του αείμνηστου Μιχαλάκη Τριανταφυλλίδη.

Ας μου επιτραπεί όμως ελάχιστος χρόνος για να αναφερθώ σε ένα μόνο σημείο της δικαστικής σταδιοδρομίας του αείμνηστου Μιχαλάκη Τριανταφυλλίδη. Ο λόγος της συγκεκριμένης αναφοράς μου ελπίζω να φανεί στη συνέχεια. Καθώς είναι γνωστό μετά τις διακοινοτικές ταραχές στα τέλη του 1963 η τουρκική ηγεσία αποφάσισε να αποσύρει ουσιαστικά και πραγματικά τη συμμετοχή της από τη λειτουργία όλων των θεσμών της πολιτείας. Προφανής σκοπός ήταν η διάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω της πλήρους αδυναμίας λειτουργίας των θεσμών, ιδιαίτερα των τριών εξουσιών όπως ορίζει το Σύνταγμα του 1960. Η Κυπριακή Δημοκρατία

όμως διεσώθη και αναγνωρίζεται μέχρι σήμερα χάρις στην απόλυτα νομικά ορθή απόφαση του Εφετείου στη γνωστή υπόθεση *The Attorney-General of The Republic v. Mustafa Ibrahim And Others* (1964) C.L.R. 195, 230-231.

Το Εφετείο απάρτιζαν οι αεί. Βασιλειάδης Γ., Μιχαλάκης Τριανταφυλλίδης και Ιούλιος Ιωσηφίδης. Ο τελευταίος έφυγε πρόσφατα. Πρόκειται για την απόφαση που εισήγαγε στο νομικό μας σύστημα το δόγμα του δικαίου της ανάγκης, που ισχύει βεβαίως εφόσον διαρκεί η εκκρεμότητα της επίλυσης του Κυπριακού ζητήματος. Αξίζει να θυμηθούμε πως εισηγητής της αρχής του δόγματος του δικαίου της ανάγκης ενώπιον του Δικαστηρίου ήταν ο τότε Γενικός Εισαγγελέας, ο διακεκριμένος νομικός, ο πολυμαθέστατος και με ευφυές και επινοητικό πνεύμα, Κρίτων Τορναρίτης. Σύμφωνα με την απόφαση χωρίς να μεταβάλλονται βασικές πρόνοιες του Συντάγματος μπορεί να γίνει η απολύτως αναγκαία παρέκκλιση από αυτές ώστε να επιτυγχάνεται η ομαλή λειτουργία του κράτους, που αποτελεί την

υπέρτατη ανάγκη για την επιβίωση των ανθρώπων και τη λειτουργία τους σε μια δημοκρατική κοινωνία, (*salus populi suprema lex*). Η απόφαση αυτή, στη δική μου ταπεινή γνώμη, είναι η πιο σημαντική των δικαστηρίων μας όλων των εποχών. Η σκέψη της απόφασης έγινε και είναι καθολικά αποδεχτή. Γι' αυτό και η αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας αποτελεί ακόμη το μοναδικό στήριγμα ολόκληρου του Κυπριακού λαού με την ελπίδα για εξεύρεση μιας επώδυνης, όπως αναμένεται, λύσης για τους έλληνες που θα διασφαλίζει, με προοπτική μόνο την ελπίδα, την παραμονή τους σ' αυτή την πατρίδα. Η ασύλληπτη τραγωδία της τούρκικης εισβολής και η συνεχιζόμενη κατοχή που έγινε με αφορμή το χουντικό πραξικόπημα μπορεί να φέρει το τέλος της ιστορίας της Κύπρου, όπως τη γνωρίζουμε. Αυτός είναι και ο προφανής στόχος της Τουρκίας όπως καθημερινά, και χωρίς περιστροφές, διατυπώνεται. Πέρα από τις γνωστές παραμέτρους λύσης του Κυπριακού, για μετεξέλιξη της πολιτείας σε ομόσπονδη διζωνική

δικοινοτική Δημοκρατία, οι τούρκοι άλλα προωθούν. Και το λένε καθαρά. Θέλουν τη δημιουργία δύο ξεχωριστών και ισότιμων κρατών. Η συμφωνία δε δημιουργίας τους να υπογραφεί από τις δύο κοινότητες της Κύπρου. Πλήρης διχοτόμηση δηλαδή, και χειρότερα. Αλλά, και αυτό είναι το σημαντικό και συνάμα τραγικό, το μόρφωμα προτείνεται να είναι το αποτέλεσμα «παρθενογένεσης», όπως επικράτησε η φράση. Έχω τη γνώμη, ως απλός πολίτης, και με τα λίγα νομικά που ξέρω, πως αυτή η έννοια της παρθενογένεσης δεν περιορίζεται στην περιγραφή του τρόπου λύσης του κυπριακού. Είναι στην πραγματικότητα πρόταση διαγραφής της ιστορίας της Κύπρου. Την στιγμή δηλαδή της υπογραφής της λύσης θα θεωρείται πως η ελληνική και τούρκικη κοινότητα βρέθηκαν στην Κύπρο εκείνη τη στιγμή, σαν αυτοφυή φυτά, και αποφάσισαν να μοιράσουν εξίσου το κτήμα που φαίνεται στους γεωγραφικούς χάρτες και είναι γνωστό ως Κύπρος, ή όποιο άλλο όνομα υιοθετείται στις διάφορες γλώσσες.

Ξέφυγα λίγο από το σκοπό του χαιρετισμού μου. Αισθάνομαι όμως, ταπεινά, πως τιμώ με πιο μεστό λόγο τη μνήμη του Μιχαλάκη Τριανταφυλλίδη. Η σημερινή εκδήλωση ας μην είναι τυπική, ως μία οφειλόμενη συνηθισμένη τιμητική κοινωνική σύναξη. Πρέπει να είναι παντοτινή θύμηση και δίκαιη τιμή σ' αυτούς που νομικά θωράκισαν την ύπαρξη της Κύπρου, που διεθνώς αναγνωρίζεται ως μία χώρα με δημοκρατικό πολίτευμα και αναπτυγμένη κοινωνία, μέλος του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, του Συμβουλίου της Ευρώπης και πρόσφατα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο Μιχαλάκης Τριανταφυλλίδης ευτύχισε και αξιώθηκε να κάνει τη δική του ανεκτίμητη προσφορά στην επιβίωση της πατρίδας μας. Η σκέψη του μάλιστα στην ιστορική απόφαση εκφράζεται με καθαρότητα, θάρρος

και δύναμη, χαρακτηριστικά που τον καθιέρωσαν ως ένα ξεχωριστό δικαστή και άνθρωπο. Και αν μας έλθουν κακά, που απευχόμαστε, τυχερός ας λογίζεται που έφυγε για να μην τα δει.

Χρ. Αρτεμίδης,
Πρόεδρος,
Ανωτάτου Δικαστηρίου.